

Arviointikertomus 2023

Tarkltk 13.05.2024 § 21

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida:
- ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja
- onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Edelleen kuntalain 121 §:n 4. momentin mukaan:
- tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja
- antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.
- arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.
- lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.
Haapaveden kaupungin tarkastuslautakunta raportoi arviointityönsä tulokset kaupunginvaltuustolle tilikausittain laadittavassa arviointikertomuksessa.

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää:

1. hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2023,
2. saattaa arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle tiedoksi
3. ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kaupunginhallituksen ja tarvittaessa lautakuntien lausunnot 30.9.2024 mennessä ja että nämä annetaan tiedoksi sekä tarkastuslautakunnalle, että kaupunginvaltuustolle.

Päätös

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.

Merkittiin, että pidettiin tauko klo 10:50 – 10:58.

Kvalt 21.05.2024 § 24

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää:

1. saattaa arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle tiedoksi
2. ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kaupunginhallituksen ja tarvittaessa lautakuntien lausunnot 30.9.2024 mennessä ja että nämä annetaan tiedoksi sekä tarkastuslautakunnalle, että kaupunginvaltuustolle.

Käsittely

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Janne Mäkinen esitteli vuoden 2023 arviointikertomuksen.

Päätös

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.

Valmistelija

vt. hallintojohtaja Pirkkalainen Tarja

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan vuodelta 2023 nostanut esille seuraavat asiat:

1. Talouden tasapainoisen tuloksen kertymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota myös tulevina vuosina joko tuloja lisäävästi tai menoja vähentämällä tai näiden molempien yhteisvaikutusta, jotta kaupungin toimintojen menot saadaan pidettyä hallinnassa.
2. Kaupungin strategisten tavoitteiden mukaan talous tulee pitää sellaisessa kunnossa, että kaupungin itsemääräämisoikeus säilytetään.
3. Millä tavalla esihenkilötyössä on huomioitu työstä poissaolojen määrä ja millä tavalla työhyvinvointia on edistetty ja tehty ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä?

Esittelijä

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus saattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan tietoon seuraavan vastauksen vuoden 2023 Arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin:

1. Tilinpäätöksen 2023 osalta Haapaveden kaupungin taseen ylijäämää oli 3,65 M€ ja konsernitaseen 1,28 M€. Talousarvion 2024 mukaan kaupungin ylijäämäksi on arvioitu noin 0,36 M€. Henkilöstökulujen ja palveluiden ostokulujen kasvun myötä loppuvuodesta joudutaan todennäköisesti tekemään lisätalousarvioesitys, mistä johtuen tilikausi voi käännyä alijäämäiseksi. Keväällä 2024 haetun perinnön ajoittuminen vuodelle 2024 voi kuitenkin nostaa tilikauden myös ylijäämäiseksi. Talouden näkymä vuodelle 2025 on merkittävästi huonompi, kun toimintatuottojen odotetaan vähenevän ja toimintakulujen kasvavan, sekä verotulojen ja valtionosuuksien tulorahoituserät yhteismäärältään pienenevät. Syyskuun alussa tehdyn alustavan talousarvion mukaan kaupungin alijäämä nousisi tilikaudella 2025 noin 0,9 miljoonaa euroon. Tämän arvion perusteella kaupungissa tulee toteuttaa talouden sopeuttamisohjelma, jossa tarkastellaan kriittisesti toiminnallisia muutosvaihtoehtoja. Sopeuttamisohjelman henkilöstömenoihin kohdentuva säästötavoite vuodelle 2025 on n. 0,6 M€ ja muihin kaupungin menoihin n. 0,4 M€.

Kulujen karsimisen lisäksi myös kaupungin tulopohjaa pyritään vahvistamaan edistämällä investointeja. Tätä varten on valmisteltu mm. konserniyhtiöiden kehittämisohjelma sekä yritystoiminnan ohjelma, joiden puitteissa kaupunki tarvittaessa sijoittaa konserniyhtiöihin ja investoiiviin yrityksiin.

2. Haapaveden kaupungin talouden seuranta tehdään ajantasaisesti tilikauden aikana. Myös konsernitaloutta seurataan ja toimintaa tarkastellaan konserniohjausryhmän kokoontuessa kvartaaleittain. Kvartaaleittain talousraporteissa käydään läpi tulosaluetasolla kaikkien lautakuntien alaista toimintaa ja taloustoteumaa, sekä konsernin tytäryhtiöiden talousnäkyviä. Tilinpäätöksessä kuvataan laaja-alaisemmin talouden kokonaistilannetta ja talousarvio kertoo talouden näkymistä

seuraaville vuosille. Resursointi tämän osalta on ollut riittävää.

Talousnäkymien heikentyessä Haapaveden kaupunki reagoi tarvittavin sopeuttamistoimin, jotta ei jouduta valtiovarainministeriön ohjauksessa tehtävään erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan arviointimenettelyyn.

3. Yleisellä tasolla sairauspoissaolojen määrään on haasteellista puuttua. Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia aikaisempaan verrattuna.

Työterveyden raportoinnista nähtävissä on, että yleisimmät sairauspoissaolojen tekijät olivat vuonna 2023 mielenterveyden syyt-poissaololuokassa ja seuraavaksi yleisimpänä tuki- ja liikuntaelinvaivat. Tällä on suora yhteys henkilöstöresursseihin ja sitä kautta rekrytointeihin ja palkkamäärärahojen riittävyteen. Työterveyshuollon palveluiden tarjoajana on vuoden 2023 alkupuolelta toiminut kilpailutuksen tuloksena Mehiläinen Oy, jonka kanssa on laadittu työterveyspalvelujen suunnitelma suunnitelmakaudelle. Suunnitelmaa myös päivitetään säännöllisesti. Suunnitelma on käsitelty ja hyväksytty yhteistoiminnassa 16.9.2024. Suunnitelma sisältää yhteisesti sovitut prosessit aktiiviselle tuelle ja henkilöstö työkyvyn ylläpidolle, sisältäen paljon ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Käytössä ovat tukitoimet yksittäisten työntekijöiden työkyvyn tukemiseksi kuten kolmikantaneuvottelut, erilaiset kuntoutustuet, kuntoutusjaksot ja työkokeilut.

Vuoden 2023 aikana työntekijöiden saatavilla, työterveyden kautta ovat mm seuraavat ennaltaehkäisevät tukipalvelut:

- Mielialavalmentajan palvelut
- Univalmentajan palvelut
- Työvalmentajan palvelut
- Fysioterapeutin palvelut

Työterveyspalvelujen lisäksi työkykyä ylläpitävää toimintaa ovat käytössä olevat Smartum - kulttuuri- ja liikuntaetu sekä hierontaetu. Tässä työnantajan tuki on 80 euroa vuodessa/työntekijä. Smartum sisältää lisäksi myös pienen omavastuuosuuden, jolla työntekijä itse sitoutuu työkykynsä ylläpitoon. Lisäksi vuonna 2023 on otettu käyttöön mahdollisuus työsuhdepolkupyörään, jossa etu on yhteistoiminnassa sovitun mukaisesti osa työntekijän palkkaa.

Työssä poissaolojen määrä on tunnistavasti kuormittava tekijä esihenkilötyössä.

Tätä on tuettu jatkuvalla henkilöstökoulutuksella, esihenkilöseminaareilla sekä henkilöstöhallinnon tarjoamalla tuella haastavissa henkilöstötilanteissa. Tämän lisäksi työyksiköille on tarjolla työnohjausprosesseja niin ryhmille kuin yksilötyönä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tarkltk 07.10.2024 § 28

Kaupunginhallitus on käsitellyt kokouksessaan 17.9.2024 vastauksensa arviointikertomuksessa 2023 esitettyihin tarkastuslautakunnan arvioihin.

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää:

todeta kaupunginhallituksen vastauksen arviointikertomukseen 2023 tietoonsa saatetuksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kvalt 12.11.2024 § 46
433/02.02.02/2024

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus saattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan tietoon seuraavan vastauksen vuoden 2023 Arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin:

1. Tilinpäätöksen 2023 osalta Haapaveden kaupungin taseen ylijäämää oli 3,65 M€ ja konsernitaseen 1,28 M€. Talousarvion 2024 mukaan kaupungin ylijäämäksi on arvioitu noin 0,36 M€. Henkilöstökulujen ja palveluiden ostokulujen kasvun myötä loppuvuodesta joudutaan todennäköisesti tekemään lisätalousarvioesitys, mistä johtuen tilikausi voi käänntyä alijäämäiseksi. Keväällä 2024 haetun perinnön ajoittuminen vuodelle 2024 voi kuitenkin nostaa tilikauden myös ylijäämäiseksi. Talouden näkymä vuodelle 2025 on merkittävästi huonompi, kun toimintatuottojen odotetaan vähenevän ja toimintakulujen kasvavan, sekä verotulojen ja valtionosuuksien tulorahoituserät yhteismäärältään pienenevät. Syyskuun alussa tehdyn alustavan talousarvion mukaan kaupungin alijäämä nousisi tilikaudella 2025 noin 0,9 miljoonaan euroon. Tämän arvion perusteella kaupungissa tulee toteuttaa talouden sopeuttamisohjelma, jossa tarkastellaan kriittisesti toiminallisia muutosvaihtoehtoja. Sopeuttamisohjelman henkilöstömenoihin kohdentuva säästötavoite vuodelle 2025 on n. 0,6 M€ ja muihin kaupungin menoihin n. 0,4 M€.

Kulujen karsimisen lisäksi myös kaupungin tulopohjaa pyritään vahvistamaan edistämällä investointeja. Tätä varten on valmisteltu mm. konserniyhtiöiden kehittämisohjelma sekä yritystoiminnan ohjelma, joiden puitteissa kaupunki tarvittaessa sijoittaa konserniyhtiöihin ja investoiin yrityksiin.

2. Haapaveden kaupungin talouden seuranta tehdään ajantasaisesti tilikauden aikana. Myös konsernitaloutta seurataan ja toimintaa tarkastellaan konserniohjausryhmän kokoontuessa kvartaaleittain. Kvartaaleittain talousraporteissa käydään läpi tulosaluetasolla kaikkien lautakuntien alaista toimintaa ja taloustoteumaa, sekä konsernin tytäryhtiöiden talousnäkymiä. Tilinpäätöksessä kuvataan laaja-alaisemmin talouden kokonaistilannetta ja talousarvio kertoo talouden näkymistä seuraaville vuosille. Resursointi tämän osalta on ollut riittävää.

Talousnäkyminen heikentyessä Haapaveden kaupunki reagoi tarvittavin sopeuttamistoimin, jotta ei jouduta valtiovarainministeriön ohjauksessa tehtävään erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan arviointimenettelyyn.

3. Yleisellä tasolla sairauspoissaolojen määrään on haasteellista puuttua. Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia aikaisempaan verrattuna. Työterveyden raportoinnista nähtävissä on, että yleisimmät sairauspoissaolojen tekijät olivat vuonna 2023 mielenterveyden syyt-poissaololuokassa ja seuraavaksi yleisimpänä tuki- ja liikuntaelinvaivat. Tällä on suora yhteys henkilöstöresursseihin ja sitä kautta rekrytointeihin ja

palkkamäärärahojen riittävyteen. Työterveyshuollon palveluiden tarjoajana on vuoden 2023 alkupuolelta toiminut kilpailutuksen tuloksena Mehiläinen Oy, jonka kanssa on laadittu työterveyspalvelujen suunnitelma suunnitelmakaudelle. Suunnitelmaa myös päivitetään säännöllisesti. Suunnitelma on käsitelty ja hyväksytty yhteistoiminnassa 16.9.2024. Suunnitelma sisältää yhteisesti sovitut prosessit aktiiviselle tuelle ja henkilöstö työkyvyn ylläpidolle, sisältäen paljon ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Käytössä ovat tukitoimet yksittäisten työntekijöiden työkyvyn tukemiseksi kuten kolmikantaneuvottelut, erilaiset kuntoutustuet, kuntoutusjaksot ja työkokeilut.

Vuoden 2023 aikana työntekijöiden saatavilla, työterveyden kautta ovat mm seuraavat ennaltaehkäisevät tukipalvelut:

- Mielialavalmentajan palvelut
- Univalmentajan palvelut
- Työvalmentajan palvelut
- Fysioterapeutin palvelut

Työterveyspalvelujen lisäksi työkykyä ylläpitävää toimintaa ovat käytössä olevat Smartum - kulttuuri- ja liikuntaetu sekä hierontaetu. Tässä työnantajan tuki on 80 euroa vuodessa/työntekijä. Smartum sisältää lisäksi myös pienen omavastuuosuuden, jolla työntekijä itse sitoutuu työkykynsä ylläpitoon. Lisäksi vuonna 2023 on otettu käyttöön mahdollisuus työsuhdepolkupyörään, jossa etu on yhteistoiminnassa sovitun mukaisesti osa työntekijän palkkaa.

Työssä poissaolojen määrä on tunnistavasti kuormittava tekijä esihenkilötyössä.

Tätä on tuettu jatkuvalla henkilöstökoulutuksella, esihenkilöseminaareilla sekä henkilöstöhallinnon tarjoamalla tuella haastavissa henkilöstötilanteissa. Tämän lisäksi työyksiköille on tarjolla työnohjausprosesseja niin ryhmille kuin yksilötyönä.

Päätös

Hyväksyttiin.